

smer, to razdaljo premaga v šestih do osmih urah. Zaradi polžje hitrosti so morali bolje pripravljene gorniki dolgo časa čakati na izjemno nizkih temperaturah. Klientka miselnost je probleme še zaostri. Klienti komercialnih odprav so bili na gori preskrbljeni z vsem, od čaja prek šotorov do psihološke podpore. Nekateri od njih so bili od svojih vodij in šerp ustrezno odvisni in niso bili sposobni, da bi tam zgoraj skrbeli sami zase. Ko se je to ogrodje razmajalo, so na mrazu in v viharju čakali na rešitev in sami za svojo rešitev niso storili čisto nič.

ODVISNI OD ZDRAVIL

Kar precej virov poroča, da je največji del planincev iz Severne Amerike na Mount Everestu redno jemalo zdravilo acetazolamid za lajšanje tegob višinske bolezni. Ob preslabotni aklimatizaciji so poleg tega jemali še deksametazon, kortizonski preparat. Pri izjemnih naporih v najvišjih predelih so vsemu temu dodali še deksestrin, amfetamin, ki bi jim pomagal priti na vrh. To mešanico imenujejo v vsakdanjem zdravniškem besednjaku »D-Three« — diamoks, deksametazon in deksestrin. Zdravniki so deloma nemara sami krivi za

takšno zlorabo, ker so objavljene njihove študije, ki dokazujejo koristno delovanje diamoksa in deksametazona pri lajšanju in zdravljenju višinske bolezni. Vendar zdravniki ta zdravila svetujejo izključno v nujnih primerih, da bi z njihovo pomočjo omogočili sestop in s tem rešitev. »Trojni D koktajl« pa je nevaren povzročitelj nesreč: v preteklosti so francoski (Herzog in Lachenal), avstrijski (Buhl in drugi) in tudi nemški alpinisti (Löw in drugi) jemali amfetamine, da bi z njihovo pomočjo prišli na vrh, to svojo nepremišljenost ali nevednost pa so plačali s hudimi omrzlinami ali z življenjem.

Če se vrnemo k Everestu leta 1996, moramo povedati, da je nadaljnje probleme povzročila tekmovalnost med **Scottom Fischerjem** in **Robom Hallom**, dvema uglednima odpravarskima vodjema. Oba sta hotela storiti čim več za svoje zasebno podjetje in seveda pripeljati na vrh kolikor bi bilo le mogoče veliko svojih klientov. To je pripeljalo do množičnega pohoda 10. maja. Slaba presoja položaja in nesposobnost, da bi ostro reagirali in se odločili, sta preprečila pravočasno vrnitev ob dogovorjenih časih in omogočila splet tako nesrečnih okoliščin v snežnem neurju.

Smrtno nevarne najvišje svetovne gore

Mednarodna zveza planinskih organizacij UIAA je na generalni skupščini v Kranjski Gori lanskega oktobra sprejela kodeks, ki naj bi ga upoštevali organizatorji in vodniki komercialnih alpinističnih in trekinških odprav predvsem na osemtisočake.

Kodeks je namenjen komercialnim odpravam na vrhove, visoke 8000 metrov in več, ki plezalcem nudijo vodstvo ali spremstvo naprej od baznega tabora, ne zadeva pa odprav, ki jih organizirajo trekinške agencije za preskrbovanje baznih taborov in nošacev na velikih višinah.

Različne organizacije v svojih reklamnih sporočilih ponujajo pohode na vrhove, visoke okrog 8000 metrov. Nekatere nudijo popolno oskrbo do samega vrha ali skoraj do vrha, druge pa obljublajo svojim strankam nad baznim taborom samo minimalno pomoč. Bodoči morebitni uporabnik teh storitev iz brošur in drugega reklamnega in oglaševalskega gradiva težko razbere, kaj agencije nudijo kot vodenje in pomoč in ali to zadostuje gornikovim potrebam. Kodeks določa smernice, ki uporabniku omogočajo, da se pravilno odloči.

Alpinisti, ki plezajo in hodijo na velikih višinah, zlasti na nadmorski višini nad 8000 metrov, so na meji svojih psihičnih in fizičnih moči. Zato se utegne zgoditi, da niso v stanju pomagati drugim, kot je sicer od nekdaj tradicija v alpinizmu. To dejstvo morajo zlasti upoštevati alpinisti z omejenimi izkušnjami, ki se zanašajo, da jih bodo poklicni vodniki varno spravili na 8000 metrov visoke vrhove in nazaj v dolino.

Kodeks

1. Vodja ali glavni vodnik, prav tako pa tudi drugi vodniki morajo imeti kolikor je le mogoče izkušnje z visokimi vrhovi do višine, ki si jo je odprava zastavila za cilj. Za vodenje na velike višine ni ustreznega usposabljanja, zato izraz »vodnik« ne pomeni, da je oseba, ki opravlja naloge vodnika, dobesedno ustrezno strokovno usposobljena. Uporabniki lahko o njegovih sposobnostih sodijo samo na podlagi svojega poznavanja vodnikov, ki so bodisi zahodnjaki, šerpe ali drugi domači gorniki.
 2. Osebe, ki vodi odpravo, mora biti sposobno opraviti zastavljeno nalogo in nuditi storitve, navedene v ponudbi.
 3. V odpravi je zdravnik zelo zaželen, toda najmanj, kar se zahteva, je temeljita poprejšnja priprava za nudenje zdravniške pomoči. Pred odpravo je treba zagotoviti pomoč pri reševanju v kritičnih primerih.
 4. Minimalna varnostna oprema mora vsebovati walkie-talkie, satelitski telefon, medicinski kisik in priporočena sredstva za prvo pomoč.
 5. V oglaševanju za komercialno odpravo mora biti predstavljena resnična podoba vseh težav in nevarnosti ter ne sme biti obljubljeno nemogoče. Vsebovati mora tudi biografske podatke o moštvu.
 6. Ljudi, ki nimajo izkušenj z vzponi na vrhove, visoke med 6000 in 7000 metrov, se ne sme vključevati v odprave na osemtisočake.
 7. Informacije pred odpravo morajo vsebovati jasno navedbo o vodenju in pomoči.
 8. Odprava mora upoštevati ekološke cilje in smernice UIAA (Mednarodne planinske zveze) in se držati njenega etičnega kodeksa za odprave.
- Ta kodeks je potrdila generalna skupščina UIAA na sestanku v Kranjski Gori 4. oktobra 1997.